

redditis Regiis cognoscant, ut vidimus in quæst. precedentiibus, reus pro his redditibus conveniri debet in loco, ubi ipsi redditus debentur non vero necessarium est, ut in loco domicilij conveniatur, ut habet communis praxis, & vius huius Regni, probata in dist. l. 9. tit. 7. lib. 9. ubi dicitur, quod si non fuerit alibi, idemque constat ex l. Regiis supra in quaestione precedentiibus citatis.

Verum in hac materia præ oculis semper habenda est decisio trimembris, l. 5. tit. 17. libr. 9. huius non collect. Reg. de qua late supra egimus, ad sciendum, in quo loco debetur gabella reum alibi existentium tempore venditionis, & ut ille locus in quo debetur, sit locus iudicij, ut reus conveniri possit & debeat, ut patet eadem in finibus: Las justicias de la real villa, o lugar, do esto acaciere, executen luego en los tales vendedores, y sin bienes por la dicha alcavala con la dicha pena.

Rex namque potuit pro re sua deputare, ut deputavit indices proprios harum caularum, siue res reperitur in loco, ubi gabella debetur, siue ibi non inveniatur, ut in dist. tit. C. ubi cause fise. quod non exorbitat à iure communi. Si quidem quoties res, ex qua debetur, & solui debet vectigal, vel tributum, est in alio loco, quam domicilij rei, ibi, ubi res est, debetur, & est locus iudicij, ubi conveniri potest, & debet reus l. forma, §. si vero, ff. de censibus, hoc enim onus non incumbit domicilio, neque eius ratione debetur, sed est onus venditionis, & contractus, ut supra solvimus. Ergo locus ubi debetur inspiciendus est, non vero locus domicilij rei, l. rescripto, §. fin. ff. de mun. & honor.

Neque distinctio quam facit Bart. in dist. §. si vero, n. 2. illi convenit, si quidem ibi etiam imponitur, & resolutur tributum domino rei propter ipsam rem, sicut in ceteris oneribus patrimonialibus, in quibus patrimonii Princeps dominium non habet, sed tantum illam hypothecam, quam habet in omnibus illis rebus, à quibus sibi solvitur tributum, vel contributio, l. 1. c. in quibus caus. pign. ac. in contrab. Alex. & l. in l. lib. §. hanc, ff. de leg. 1. & nihilominus dicitur in dist. §. si vero, quod possessor alterius domicilij profiteri debet solvere & conveniri in loco, ubi debetur tributum, idque meritum. Nam hæc tributa habeant hypothecam, nihilominus dicuntur esse illius loci, ubi solvi debent, & exigi possunt, l. ex facto, §. reum, ff. de heredib. instituend. l. quaro, ff. de solutio. Rom. in l. si constanter, §. fin. ff. sol. matr. Salic. in l. cunctus populus col. pen. n. 14. C. de summ. Trinit. & fid. Cathol. Barth. Soc. consi. 101. col. 2. n. 3. vol. 1. & cum sit debitum illius loci, ubi debetur, habet similitudinem cum foro, ratione rei sitæ, qui in redditibus Regiis excludit locum domicilij, ut in dist. §. si vero. Ideo que non obstat doctrina Paulde Caltr. in l. fin. n. 2. C. ubi in rem alio, ubi quod licet iudex loci, ubi res est, habeat iurisdictionem supra rem non tamen supra personam, quæ ipsa possidet, tum quia diuersum est negotium in redditibus Regiis, ut vidimus, tum etiam, quia in contrarium se habet communis opinio, ut constat ex Abb. in c. sane, n. 4. de for. competen. nec non & communis praxis: ab utrumque enim esse, & nimis onerosum Regio patrimonio si gabellarum Hispanenses conveniri deberent, & tenerentur Vicezæ venditorem Vicezæ pro gabella rei venditæ Hispani ratione domicilij, quamvis Hispani non reperiretur: plus namque forsitan pro expensis exactionis expenderetur valeret gabella debita contra dispositum, in l. Mediterranea, C. de ann. & tribus. sicque

redditus Regij plerumque exigentur, & tandem defraudati remanerent, vel saltem valde minuerentur contra finem legum huius Regni, & quaterni gabellarum.

Superiora limitantur, quando el lugar, do se deve el alcavala es, aldea de alguna ciudad, o villa, por que entonces puede el reo ser convenido en un yuzio ante el iuez de la aldea, o ante el de la cabeza de la iuridiccion, que es la tal ciudad o villa, no estando distante ella de la aldea por mas de tres leguas, y estando mas lejos, sin que en aldea, si es el aldea lugar de cien vecinos arriba, y si no es de tanta vezindad, puede se pedir en ella, o en el lugar mas cercano a la dicha aldea, que tenga la tal vezindad y distancia, y sea de la misma iuridiccion, y termino de la dicha ciudad o villa, l. 2. tit. 7. lib. 9. para lo qual se da poder cumplido por la dicha ley a los dichos iuezes, y a cada uno en su lugar.

T dize la ley 1. tit. 9. lib. 3. non coll. Reg. que los Alcaldes ordinarios de las ciudades, villas, y lugares de su Magestad conozcan de las rentas Reales, pechos, derechos, y alcavalas, y monedas, y que no aya otro Alcalde diputado para ello.

Pero non embargo que la cabeza effuere dist. flante de la dicha aldea, do se deve el alcavala mas de las tres leguas, con todo esto despues de pasado el año del arrendamiento, puede el alcavale ro llevar a iuzio al reo a la cabeza de la iuridiccion, una vez, y no mas, dentro el termino contenido en las leyes, como lo dispone la dicha l. 2. tit. 7. lib. 9.

Item el iuez de comison de rentas, puede llevar al reo a iuzio fuera del lugar, do se deve el alcavala, si es de cien vecinos abajo a otra que sea de cien vecinos, o mas, que no este mas de dos leguas de e alli, §. tit. 1. 7. lib. 9.

Item como se dixo en la question precedente, las personas poderosas como oficiales del Rey, y del concejo, pueden ser convenidos en la Corte ante los Contradores mayores, y sus lugares tenientes, o ante notarios, l. 10. tit. 12. lib. 2. no embargo que el alcavala se deve en otro lugar.

SUMMARI A.

- 1 Gabellarius, quo tempore, & quoties potest vocare reum in iudicio, super exactione reddituum Regalium? & iuramentum præstandum à gabellario, principio, n. 2.
- 2 Iuramento decisorio delato ab auctore reo, eoque absoluto, amplius auctor non admittitur ad probandum.
- 3 Ordo iudicialis summarie, & sine strepitu, & figura iudicij procedendi in materia gabellarum, hic referatur, & n. 5.
- 4 Procurator rei in materia gabellarum an sit admittendus?
- 5 Tabellio in causis gabellarum tenetur reum certiorare ut intra tertium diem litem contestetur, alias reus cum non contestans, non incurrit penam legis.
- 6 Iuramentum de calumnia, vel decisorium ab auctore petitorum in hac materia gabellarum, tenetur reus absolvere intra terminum de quo hic.
- 7 Iudices quomodo procedere debeant, contra los que venden muchas cosas por menudo en sus tiendas, y el alcavale los pide el alcavala dellas?

QVÆSTIO CLXII.

De conventione rei in iudicio pro solutione gabellæ.

1 QVæro tertio, quò tempore, & quoties gabellarius potest in iudicium vocare reum super exactione reddituum Regalium? Respondetur, hoc late declarari distinctione, l. 1. tit. 7. lib. 9. huius coll.

2 Vbi autem reus extra domicilium proprium iuste convenitur pro gabella, antequam iudex libelle petitionis recipiat, gabellarius iurare debet se non malitiose petere, neque ut reum vexet, sed quia credit sibi deberi illam gabellam, quo facto iudex recipere debet libellum, & non alias, quod si de facto aliter recipiatur nullus est libellus, reusque non tenetur litem contestari, nec eidem respondere. Ita cauetur in l. 3. tit. 7. hoc lib. 9.

3 Vbi additur, quid si hoc modo receptus libellus, reus negaverit, auctore ei detulerit iuramentum decisorium, eo absoluto sub penis legum in casu dispositionum, auctor non admittitur ad probandum, nec amplius super eo auditur, nec reus tenetur solvere litis expensas, quinimo si ipse reus declaraverit sub illo iuramento, se nihil debere, auctor eo casu solvere tenetur expensas.

4 Deinde observandum erit circa ordinem iudiciale gabellarum, & aliorum reddituum Regalium, quod iuxta legem §. tit. 7. lib. 9. huius non collect. Reg. summarie, & de plano sine strepitu, & figura iudicij à iudicibus super eis procedendum est, sola facti veritate inspecta, secundum l. Regias, & earum condiciones, ita ut si pretio aliqua coram iudice, de causa cognoscere debenti, proponenda sit, non est subscribenda per advocatum in modum libelli, sed simpliciter in modum eiusdem memorialis offerri debet, iudexque præcipere debet, quod notificetur parti ea petitio, & respondet intra tres dies, negando aut consentiendo simpliciter sine advocati consilio, alias pro concessio habeatur, & ita inbeat tabellioni, quod aduersarium moveat, certiorumque faciat illius l. & ita servatur in praxi, ut affirmat, millies se vidisse Lassart de decim. vend. cap. 18. n. 32. dicens, quod hic specialis ordo iudicij originem habuit à consilio Bald. 111. volum. 1. incipit, ad veritatem, quod refert Aucend. respon. 1. num. 15. præcipit deinde ea iudicibus, que non recipiant la demandada del auctor, nec exceptiones rei conveniunt, per escrito, aunque qualquiera de ellos trayga escrito dello, salvo que el escrivanio asiente su registro cada un auto de todo el pleyto, como si ante el fuesse fecho de palabra: y salvo si lo quisiere traer a dar por memorial, mananente hecho sin con se lo de abogado.

5 Ego idem in praxi servari sæpe vidi, sed sæpius contrarium, imò quotidie videmus innumeratas lites in materia gabellarum, aliorumque reddituum Regalium versari, tam in inferioribus tribunalibus, quam in superioribus ordine, consilio, & subscriptione advocatorum, cum iuris allegationibus, quæ praxis licet videatur aduersari literæ, & decisioni d. l. §. nihilominus admilla fuit, ac recepta est, pro: tamdiu obtinuit ex consensu conductoris in cuius favorem ordo, dist. l. 5. introductus fuit, ac proinde potest eidem renunciare, vntendo & ipse consilio, & subscriptione sui aduo-

cati, & cum ipse hoc potest, & reus eodem iure uti propter æqualitatem servandam in iudicij: similiter parte auctoris hoc non opponente, tacite videtur consentire auctor, quibus rationibus introducta fuit forsitan præd. praxis, & iudices dissimulant propter tacitum partium consensum: si tamen reus observari vellet omnino formam, & ordinem procedendi d. leg. eamque ex sua parte observaret, petens, ut reus idem faceret, proculdubio esset audiendus, & tunc partes iudicium erunt, ut ita vobseruetur.

Hinc est etiam, ut petente gabellario, ut procurator rei non admittatur, is admitti non debet, nisi iudex videat admittendum, iuxta qualitatem personæ conventæ, nempe si fuerint duænas, o donzellas, o otras personas honestas, o Cauelleros, o otros hombres enfermos, que quisieren responder por procuradores, porque estos lo pueden hazer: quo casu autem procurator non admittitur, iudex, & causa tabellio simul, & statim ibi, in eodem actu certiorum debent facere ipsam reum, quod litem contestari debet intra tertium diem, & quibus terminis debeat declarare, & absolvere iuramentum decisorium, vel de calumnia, & quomodocumque rei respondere debeat, ac teneatur, & sub qua pena.

Tenetur præterea tabellio de hac certioratione fidem facere in processu: Alias enim reus non incurrit penam contestationis, nec aliam, & alius terminus de nouo cum prædict. declaratione, & certioratione sibi concedendus, qua non facta, iudex, & tabellio solvere tenentur omnes expensas processus, ut nuncupatum hæc omnia cauentur, in l. 4. tit. 7. hoc lib. 9.

Iuramentum autem de calumnia vel decisorium ab auctore petitorum in hac materia præstari debet à reo vsque ad alium diem statim sequentem, postquam fuerit pretium, alias remanebit contestus in libello posito ab auctore, & vsque ad alios duos dies primo sequentes, vsque ad solis occasum tenetur reus absolvere iuramentum sine libello, & consilio advocati: potest tamen scripto, vel verbo responsionem adferre, prov maluerit, & declarando specificè iuxta formam l. 7. tit. 7. lib. 9.

Quale præscribitur etiam, quomodo iudex procedere debeat, quando gabellarius convenit aliquos, qui ex officio habent vendere in apotheca plura, por menudo, como son especias, boboneria, horraliza, fruta, cenada porcelemines, leña, guantes, borcoquis, cosas de pellageria, barro, esparto, cañamo, janes, cosas semovidas de que el iuez pareciere es dificultoso aver pronuncia cierta, reo negante libellum auctoris: tunc enim auctore petente, ut reus iuret de calumnia, vel decisorio id facere debet, ut in ea lege continetur, & supra ex ea retulimus: si el demandado fuere tal persona que venga oficiales o ministras en su casa, y el arrendador pidiere, que trayga a los obreros, o ministras de su oficio, o otras personas de su casa a iurar, y a dezir verdad sobre lo conecido en la demanda que el iuez de la causa sea obligado a se lo hazer, y apremiar a ellos que vengan ante el, so la pena que el pusiere. T que si por estas diligencias no se pudiere saber la verdad, que el iuez sea obligado, si el auctor lo pidiere de aver informacion de dos buenas personas, quales le pareciere que mas cierta informacion le puedan dar de ello, informandose de ellos, que es lo que buenamente pueda mercer de alcavala, y segun aquella informacion, tal se y condene el alcavala que ha de pagar

pagar el demandado y aquello sea obligado de pagar al arrendador, o fiel, o cogedor a quien pertenezca.

S V M M A R I A.

- 1 Probationes requisita in materia gabellarum ad condemnandum.
- 2 L. 28. tit. 19. lib. 9. non collecti. Reg. precipiens, que se este al dicho de los corredores, factores, o tundidores, y maiones, siendo de buena fama; ratio, & de eius intellectu, num. 5. cum seq. vbi late agit.
- 3 Lex precipiens quod stetur dicto vnus testis valida est, sicut pactum simile partium, & num. 4.
- 10 Lex vel statutum quando requirit bonam famam, & opinionem in teste ea debet probari: & quomodo hoc sit intelligendum n. 11.
- 22 La prouancia que se requiere acerca del alcaual del vino.
- 13 Reus non contestans litem intra tertium diem in materia gabellarum procedente certificatione iudicis & rebellionis habeatur pro confessio.
- 14 Reus iuramentum ab actore delatum non absolvens intra tertium diem, habeatur pro condemnato.
- 15 Reus ad instantiam gabellarij tenetur ei ostendere instrumentum venditionis.
- 16 Gabellarij sicut possunt compellere debitores & mercatores ad exhibendos libros, ita etiam, & ipsi possunt compelli ad exhibendos libros suos ad petitionem aliorum.
- 17 Libris gabellariorum an sit credendum? & num. sequentibus.

Q V A E S T I O C L X I I I.

De probationibus requisitis in materia gabellarum.

Q V E R O : Quæ probationes requirantur in materia gabellarum condemnandum? Et respondendum est, regulariter requiri probationes ordinarias testium, scripturarum, vel confessionis partium, que alias in ceteris negotiis considerantur, de quibus in tit. C. ff. de probat.

Excipiuntur ab hac regula nonnulli casus expressi à l. Quaterni gabellarum.

Paulus est in casu l. 28. tit. 19. lib. 9. non collecti. Reg. nempe que si el arrendador o cogedor truxere à pruna por testigos à los corredores, por cuya mano se hizieren algunas ventas y trueques, o a los factores, o tundidores, que algunos poños sacaren para algunas personas, o a los moiones que tratan las ventas de los vinos arrobados contra el vendedor, o comprador, vale todo lo que dixere cada uno de ellos, siendo hombre de buena fama sobre iuramento que le sea tomado, aunque no aya dello otro testigo: y assi mismo ha de ser creydo el comprador, siendo hombre de buena fama sobre iuramento que haze en forma deuida de derecho, aunque no aya otro testigo, y ha de valer lo que dixere, vt in dist. l. 28. quam l. Regiam, vt notabilem, ad hoc allegat Auendad. de exequenda. mand. 1. parte c. 1. num. 18. versiculo in materia custodiæ, quem refert Lassart. de 10. vend. c. 18. num. 74. vbi tamen assignat nam rationem nostre l. nempe, quia fit temporis, & mediatoris dicto, qui

frequentem, ac solis venditionibus interesse solent, non staretur, longissimum fraudi campus pateficeret, cui omnino obuiandum est, l. in fundo cum similib. ff. de rei vendic. & in materia gabellarum l. 11. tit. 17. hoc libr. 9. Contendunt nonnulli non valere legem vel statutum precipiens, vt vnus testis dicto adhibetur plena fides, vt tenet Roman. sing. 707. ex textu in c. indicas Heremanum 3. quæst. 9. sed contrarium verius est tenendum secundum Paul. de Castro, num. 8. & Alex. in l. 2. ff. absens n. 8. ff. si ex noxal. caus. agatur. Si enim partes ipsæ possunt facere, & conuenire, vt vnus testis testimonio determinatio cuiuspiam litis fiat, iuxta communem plurimorum sententiam, quam deduximus in repetitione. l. nemo potest n. 138. ff. de leg. 1. à fortiori Legislator id potest lege stabilita decernere in casu specialii, & ex causa ob fraudes euitandas vt in specie d. l. 28.

Circa cuius l. praxim nonnulla obseruauit Lassart. dict. c. 18. numero 75. cum sequent. Primum est, quod cum l. illa sit exorbitans à regulis iuris communis, quo caeoter, vt vnus testimonium non sufficiat ad faciendam fidem etiam si sit præclara Curie honore præfulgeat vt in Lauris iurandis, C. de testibus l. 2. ad fin. tit. 16. par. 2. & prædist. l. Regia duas scilicet in effectu mediatoris, & emptoris personas tantum nominauerit, & excipiat, in reliquis personis præter has duas generalis iuris regula obseruanda erit.

Secundum quod ita demum emptoris, & mediatoris dicto in hac materia standum sit, si per gabellarium adducti sint testes, vt aperte ea l. exprimit: alias namque contra gabellarium adductum in testem vnus eorum à venditore nullam fidem faciet ex regul. d. l. iuris iurandis quia cessat fauor, & ratio euitandæ fraudis, quam per gabellarium considerauimus neque obstat alia regula in contrarium, que habet æqualitatem in iudiciis esse seruandam, l. cum quidam C. de fruct. & lit. expens. cum similib. & altera correlatiuorum vt quod dicitur dispositum in actore, ad reum extendi debeat, ex Felin. proam. Gregor. n. 8. Procedunt enim hæc regulæ cum eadem est ratio & correlatiua pariformiter le habent, alias secus, vt in casu nostræ Lex iradiis per eundem Felin. post Abb. vbi supra n. 4. & Abb. in c. 1. de loc.

Tertium, quod emptoris dicto credi debet, quando alias de ipsa venditione constaret nempe per partium confessionem aut alio modo, de certa autem pretij quantitate dubitaretur, cuius gabella solui deberet, assente gabellario, verbi gratia, centum aureis venditionem fuisse celebratam, ac ideo decem sibi gabellæ nomine deberi: venditor autem minoris vendidisse testetur, & contra casu iuxta testimonium emptoris per gabellarium in testem adducti iudicandum erit nisi aliter de pretio venditor probauerit: ceterum si nedum de pretio, sed & de venditione quoque disceptetur, an scilicet, contracta fuerit necne. Debitore negante, se vendidisse emptor autem affirmet, non quidem in hac specie erit solius emptoris audienda responsio iuxta per gabellarium contra venditorem in testem adducti: aliter enim fieret, vt vel emptor esset testis in causa propria ex loquage suo dicto venditio confirmaretur, vel vt ex non probata venditione gabella soluatur quorum vtrumque magnum absurdum est, ac propterea reiciendum, l. obseruare. §. fin. ff. de officio. Proconsul. l. nam absurdum ff. de bon. libere. & c. quemadmodum de iure iur. in Lassart. d. c. 18. n. 77.

Nec contra hanc obseruationem obstat videtur generalitas d. l. 28. sibi Que vana todo lo que dixere: & ibi: T assi mismo sea creydo el comprador, quibus verbis probati videtur, standum esse quoad vtramque dicto emptoris iurato bonæ fiamæ vt per ea in terminis contra Lassart. vbi supra tenet Girond. de gabell. 4. parte in principio num. 25. Respondemus enim. Primum quod pro constitutione habet l. hæc, venditionem fuisse celebratam vt patet ex verbis eiusdem l. præcedentibus sicque præsupponitur, de hoc non dubitari, quia cum de vno queritur, cætera præsupponuntur habilia, text. in c. 1. de etat. & qualis. lib. 6. cum etiam, ne offendatur duplex iuris regula, sed vna tantum, nempe ea de qua in d. l. iuris iurandis, que habet, vt non stetur dicto vnus testis: illa vero que habet vt nemo in causa propria sit testis, de qua in l. omnibus in re propria. C. de testib. cum similib. & ne duo specialia concurrant circa eandem rem: contra l. 1. cum materia. C. de dot. promiss. & præterea ratione magni absurditatis euitandi: idemque citat obseruandum in mediatoris dicto, vt probat quoque Lassart. n. 8.

Quod si neuter contrahentium contractui venditionis, aut permutacionis stare velit, sed vterque contraxisse negauerit, bene poterit contra eos, vel contra alterum mediator in testem adduci per gabellarium, ex dict. l. Regia 28. quia cessant absurdum, & viget ratio euitandæ fraudis de qua supra, ne forte contrahtentes cum à contractu mutuo consensu recessissent, factum venditionis, aut permutacionis occultent, & gabellam defraudent, cum re vera ipsa debeatur, veluti cum ex intervallo à contractu discedunt, iuxta à nobis supra resoluta g. 10. n. 2. & ita in terminis probat male Lassart. vbi supra n. 79.

Debet taxen articulari, & probari in proposito bona fama proteneta, & mediatoris, sive emptoris quibus casibus eius dicto standum est, cum dict. l. 28. hoc requirit, nempe, quod si bonæ famæ. Nam quando lex, vel statutum requirit bonam famam, & opinionem in teste, debet probari iuxta doctrinam Angel. in l. 2. si idem ff. quemadm. test. aperiantur quem refert & sequitur D. Couarr. de testam. c. relatum 1. numero 6. vbi dicit esse communem plures allegans, refert, & sequitur Auendad. 1. parte c. 6. Prat. n. 6. in versum in casu, & in suo repet. in parte columbre. vers. item aliquid. & respon. 1. n. 4. Roland. à Vall. consilio 3. num. 56. & sequenti. lib. 1. addit. Bernard. Diaz in regul. 6. in 7. limit. Azeued. in l. 6. numero 18. tit. 9. libro 3. D. Molin. de Hispan. primog. lib. 2. c. 6. num. 3. Ioan. Garf. de expens. & melius c. 9. à n. 14. cum sequentibus Duennas regul. 7. numero 4.

Quæ communis Angeli opinio intelligenda est, tunc demum, quando lex, canon, vel statutum ratione illius qualitatis, quam exprimit illos testes admittit, qui aliqui iure non essent admittendi, in quibus terminis Angel. loquitur, & perique alij qui hætenus eius sententiam defendere sunt conati, nempe ipsemet Hypolit. teste Couarr. vbi supra in vers. quarto (vt hic contingit) & in terminis dict. l. 28. referens Girond. de gabell. 4. parte in principio n. 26.

Secundus casus principalis, in quo circa probationem in materia gabellarum receditur à regulis ordinariis communis est acerca de la prouancia para la alcauala del vino que se vende por menudo: porque en esto la l. tit. 19. hoc libro 9. dice que el señor del tal vino es obligado à dar cuenta dello al arrendador, o arrendadores, y pagarles

el alcauala dello descontando lo que dixeren, y benieren, tassada razonablemente por un Alcalde, y dos buenos hombres de buena fama de morare el vendedor, sobre iuramento que el vendedor haga de lo que pudo dar y beuar, segun su estado, y que de la tal tassacion no aya apelacion: y conforme a la ley 16. del dicho tit. 19. si el arrendador dixere, que la cuba, o tinaja, o otra vasija en que estuuiere el dicho vino bazia mas de lo que el dicho vendedor manifestare, se han de nombrar personas por las partes que aprecien la vasija con iuramento, y à su tassacion se estar, passar: y por la parte que no quisiere nombrar, ha nombrar la iusticia tassando tambien en la manera que dicho es, y con el iuramento del dueño del vino lo que podra beuer el, y los de su casa, y dar segun su estado y condicion, lo qual se ha de descontar iuramente con las bezes, y suelo de ello y lo que costare medir la vasija en caso de discordia de los tassadores. Pero en esto ha de ver oy dia la condicion de los nuevos apuntamientos de las alcaualas, que comença. E con condicion que los arrendadores, y los felos, & c. que estan puestos al fin deste libro, adonde se trata esto mas en particular y se da nuevo orden y forma de lo que se ha de hazer y proueer.

Tertius casus est in las cosas que se venden en tiendas por menudo in quibus probatio fit iuxta formam, l. 7. tit. 7. hoc li. 9. cuius speciem retulimus in fin. quæstionis præced.

Quartus casus est, quod ex confessione præsumpta probatur petitio gabellæ, videlicet, siuo se contestasse la demanda dentro de tercero dia, precediendo el auiso del juez, y del escriuano, de quo in l. 4. tit. 7. libr. 9. & supra de hoc diximus aunque tambien es regular en otras materias fuera de alcaualas, no se contestando la demanda dentro de nueue dias, conforme a la l. Real del titulo 4. de las contestaciones libro 4. l. 1. vbi quod ex hoc habeatur pro confesso.

Item probatur petitio gabellæ ex non absolutio. ne iuramenti intra tertium diem à gabellario reo deleri, vt in l. 7. & 6. tit. 7. libr. 9. de quo etiam supra egimus.

Tenetur etiam reus ad fundandam actionem gabellarij exhibere ei instrumentum venditionis contra reg. l. sicum similib. C. de edend. p. l. nec quicquam ff. de edend. Baldus in l. 1. §. editiones n. 2. in ff. eod. de quo supra egimus alià q. vbi etiam docuimus hoc hodie esse regulare in ceteris causis iuxta praxim Reg. Chancell. Vallisoletanæ. Sed eodem modo quo gabellarij possunt debitores, & mercatores compellere ad exhibendos libros per l. 23. cum sequit. 19. lib. 9. nona coll. Reg. possunt etiam ipsi gabellarij compelli ad exhibendos libros suos ad petitionem aliorum, secundum Bald. in l. 1. C. de condit. ex leg. quem refert & sequitur Firmianus de gabellis 4. parte. nu. 9. intelligens verum tantum in particula faciente ad propositum sicut dicitur de libro mercatorum & Girond. de gabellis 4. parte in princ. num. 44.

Sed an credendum sit libris gabellariorum & partem affirmatiuam tenet Battolin. l. quadam §. numularios in fin. ff. de edit. eo quod sint electi publica autoritate licet non sint publice persone, refert & sequitur Firmian. vbi supra num. 2. cum sequentibus plura familia adducens de aliis libris, quibus creditur que refert notiores auctores adducens Girond. vbi supra n. 29. cum sequent. & inquit Angel. in d. s. numularios, quod ita communiter obseruatur sequitur Decius in c. cum causam

num. 7. de probationibus Curtius in l. admonendi num. 13. de iuricis. vbi refert Doctores ita communitate tenere, pro ut etiam tenet & idem testatur Malcardus de probationibus 2. tom. concl. 975. num. 39. vbi num. 40. et ampliat ut probet etiam negotium, puta, quod quid non soluit colle- tam 2. Bar. & DD. n. 41. et hoc limitat, ut tantum locum habeat in his, que pertinent ad eorum officium & non ultra 2. Soc. consi. 208. vbi dicitur versic. 3. ex libris cum seq. volum. 2. Et etiam limitat etiam, ut non procedat, quando effect deputatus ultra dictum officialem alius notarius, qui habere, scribere, vel subscribere; eo enim casu, sine notarij deputati scriptura, vel subscriptione non probatet liber sulceptoris gabellæ, ut declarat Alex. alios citans, in d. s. num. larios, post n. 21.

S V M M A R I A.

- 1 Debitor gabellarum qua via conueniri queant pro earum solutione, & num. sequentibus, competit ad hoc conditio ex lege, vel statuto, ut in num. 2.
- 3 Instrumentum, quodcumque contra fiscales debitor habet executionem paratam, declaratur tamen numeris sequentibus, & resoluatur, n. 12.
- 9 Debitor fiscali an suos debitorum remediis fiscalibus exequere valeat, & num. 8.
- 10 Mutatio persona mutat privilegium.
- 11 Debitor debitorum fiscalis, neque ad penas, neque ad carceres arctatur, nisi se subiecerit illis executionibus in forma camera.
- 13 Sententia prima in materia gabellarum, non exequitur, si ab ea fuerit legitime appellatum, nisi fuerint dua conformes.

- 14 Copia Tabellionum circa exactionem gabellarum exequuntur, vbi consuetudine hoc legitime introductum fuerit, ut Placensis, & num. 16. ponitur praxis in hoc.
- 15 Consuetudine errat potest instrumentum id, quod alia non erit, & quod priuata scriptura credatur.
- 16 Testes approbatorij, ut non remaneant postea obligati, quomodo sibi cauere possint?
- 17 Creditor priuatus non potest executionem petere aduersus debitorem debitoris sui nisi mandatis sibi actionibus, vel dato nomine debitoris sui insolutum circa accessionem, vel delegationem, vel debitore suo condemnato, atque existente non soluendo, tertio se illis debitorem confitente, vel per malitiam refragante, que incontinenti doceri possit: idem in fisco, ut in numer. 18. preterquam in tribus casibus, de quibus in numer. 19.
- 20 Executiva via quando procedi valeat, contra testes approbatorios affirmantes, conductorem gabellarum esse diuitem, hoc est, abonado para pagar la renta Real que en el se remato.

Q V Æ S T I O C X L I V.

Qua conueniri queat debitor gabellarum.

Quæto modo: quæ via gabellarum conueniri possit, ac debeat venditoris, aut permutatoris pro exactione gabellæ, an ordinaria, vel executiua?

Competit enim conditio ex l. vel ex statuto, 2 argumento l. 1. vbi notarij Bart. & DD. ff. de condit. ex l. Bald. in lex placit. colum. fin. C. de rerum permu. Firmian. de gab. 4. par. num. 1. Castan. in consu. Burg. Rubric. 4. §. 11. in tit. versic. per la uoi de la dubie, num. 2. quod refert, & sequitur Girond. de gab. 4. par. in princ. n. 1. vbi quod attentata nostra l. 1. tit. 17. hoc lib. 9. competit gabellatis conditio, ea lege.

Sed an hæc conditio sit via ordinata in iudicio deducenda, vel executina possit agi ex ea, hoc est, quod querimus, & in hoc Roder. Suarez in repetit. l. post rem iudic. in 7. casu pag. 161. col. 2. ff. de re iudic. tamen et quodcumque instrumentum contra fiscales debitor habere paratam executionem ex text. in l. nisi oper. C. de exactor. trib. lib. 10. vbi ad fin. loquens text. in ex actoribus publicorum tributorum, dicit, iudicibus quoque eorumque officiis eatenus subuenimus, ut in contumaces debitorum cuiuslibet dignitatis, auctoritatem suam exerceant: At si imprudenter solutio differant actores, procuratores, eorumque prædia persequantur, decorum quoque nominibus ad nostram scientiam relaturi, & ibi gl. verbo, dignitatis, inquit, & dic auctoritatem, scilicet, capiendo personam, ergo pro exactione tributorum Regis competit via executiua. Idem probatur in l. 1. C. de appar. præf. ann. l. 1. cuius verba sunt hæc: Præfictus annonæ canonem, qui ad officium suum pertinet, per compulsores suos exigit, & cum officio suo retineatur obnoxius, qui ad implendum canonem deuotionis suæ exactionem non ostenderit. Facit etiam text. in auth. de mand. Princ. §. coges coll. 3. vbi quod tributarius ad solutionem tributorum statim debet compelli: ergo via executiua. Et et ita tenet Bald. in l. 1. C. de condit. ex l. 1. n. 1. vers. 3. oppono & in l. 1. colum.

- col. 3. num. 7. C. de hered. vel act. vendi, idem Bald. consil. 434. num. 1. volum. 3. vbi quod in exigendis publicis functionibus puta, tributis, vel datis, & collectis, nullus ordo exigitur, nec citatio requiritur, & in his iudicibus, & examinatores procedunt de plano cogedo, & exigendo non citando, & procedendo, licet si debitor aliquam proponeret legitime exceptionem, audiendus sit, refert, & sequitur Agidius Tomati in rr. de coll. §. retenta proxima discussio, num. 30. cum seq. fol. 159. in 12. volum. rr. dicit in nois, & Azeued. in l. 6. num. 11. cum seq. tit. 14. lib. 6. non. coll. Reg. & alios plures allegans in terminis Girond. d. 4. par. in pri. n. 3. affirmans, ex præd. iudicibus gabellarum debitorum conueniendos esse remedio executiuo de plano, & abique citatione incarcerationis, & percipiendo pignora: Expendit præterea in hanc eandem partem nonnullas Il. Regias, & præcipue illas, quæ iubent, in gabellarum causis esse procedendum breuiter, & summarie sine strepitu, & figura iudicij, ut in l. 5. tit. 7. hoc lib. 9. & Girond. refert & sequitur Azeued. in l. 1. 4. n. 2. lib. 9.

Ego profecto hoc nimis triduum grossum, & indigestum cenfeo esse. Leges siquidem iuris communis supra allegata loquuntur, quando debitum est liquidum, per confessionem, vel quando non cadit probatio negationis, ut in tributis, item contra immediatum debitorem fiscali, nam quoad debitorum fiscali requiritur ordinarius processus, proposita conditione ex l. in d. l. nisi opinatores & tamen Bald. & Roder. Suarez vbi sup. nec non, & Aniles, & op. in gl. execut. num. 43. & Azeued. in l. 1. 4. num. 2. tit. 2. lib. 4. non. coll. Reg. et dicens quod text. in d. l. nisi, loquitur in publicis exigendis tributis, & functionibus, in quibus de plano, nullo seruato iuris ordine, & sine citatione proceditur, & sic in tributis, vbi nulla negatio ea soluendi cadere potest, & quolibet instrumento, per quod appareat illum esse debitorem, poterit exequi contra eum, pro ut sic declarat Roder. Suarez vbi sup. & Quemada in quæst. fise. 9. & Baeca de inop. debiti. c. 3. num. 21. & 22. Sed pro aliis debitis non ita ex quolibet instrumento executio procederet contra debitorem fiscali, sed ex tali, quod executionem mereatur, ne leges extra casus, in quibus loquitur, extendamus, et Quinimo, & idem notat Girond. vbi sup. n. 6. supradict. suam resolutionem intelligit veram cum duabus limitationibus, nempe quando debitum fuerit liquidum confessione partis vel instrumento, & quando ageretur contra debitorem principalem: secus si contra debitorem debitoris alienius conductoris, vel gabellæ debitoris: quia tunc temporis tantum procedi potest via ordinaria, & processu ordinario, intentando præ l. Regie conditionem, ut resoluunt Roder. Suarez Aniles vbi sup. & vtra eos bene Pereg. de iure fise. lib. 6. tit. 7. n. 13. et dicens, quod quamuis debitor fiscali summatus, & executiue conueniatur, non tamen ipse debitorum suos remediis fiscalibus excutere valeat, sed illos iure ordinatio coram suis iudicibus conuenire debet. l. hi qui, C. de conuen. fise. debiti. lib. 10. & quod aliqui intelligunt, nisi ex causa fiscali debitum contraxissent, ad text. in l. non intelligitur §. multa ff. de iure fise. debiti. ipse non simpliciter admittit, quia mutatione et persone, mutat privilegium, l. Paulus §. 1. ff. de acquir. hered. l. filiusfamil. ff. ad leg. Falci. & cum in finiti adductis, per Roland. à Vall. consil. 6. num. 5. cum seq. vol. 4. Ideoque et debitor debitoris fiscali nec ad penas, neque ad

carceres immediate arctatur, nisi se subiecerit, illis executionibus in forma camera, Guid. Pap. quæst. 208. vbi refert ita obseruari in ea patria, & idem sentit Boher. decij. 180. num. 10. quos refert Peregrin. vbi sup. dicens, quod ita quos obseruatum vidit, & num. 19. addit, quod neque fiscus exequuntur procedit in personam aduersus debitorem, & sic in aliis causis debitoris fiscali, secundum Salicet. in l. 1. C. de condit. ex l. limit. ut infr. dicemus: Aliud autem, quod diximus, coram suis iudicibus conueniendos esse debitorum fiscali, tenet etiam glof. in l. 2. C. de primip. lib. 1. sed contra sentit rex. in l. si debitorum ibi, per officium procur. C. quando fiscus, & c. & ita praticatur, secundum Peregrin. sup. n. 8.

Quare rem hanc, sic resoluendam esse cenfeo: 13 vt regulariter pro exactione gabellæ sit agendum via ordinaria summarie tamen, & de plano, sine strepitu, & figura iudicij est procedendum, præterquam in casibus à iure expressis, in quibus alias executiue agi potest, nempe per instrumentum publicum quateuigium, sententiam transactam in rem iudicatam, vel executariam, confessionem claram in iudicio factam, chyrographum recognitum in iudicio vel iudicis mandato, aut per sententiam vigore compromissi legitime latam: his casibus exceptis & si qui alij, executionem paratam habentes, inueniantur, in cæteris omnibus regulariter agendum est, præd. via ordinaria summarie tamen, & de plano sine strepitu, & figura iudicij, vt præliximus. Ad quod sic tenendum, 1. moneat ex doctrina Roderic. Suarez & cæterorum supra citatorum cum suis declarationibus nempe, vt in his tributis, in quibus potest cadere negotio (pro vt in gabellis contingit) non procedatur via executiua, nec contra debitorem debitoris.

Secundo quia nulla l. gabellarum quateni hoc privilegium executionis paratæ reperitur concessum expresse exactioni gabellarum: ergo in ea seruandæ sunt alie l. generales huius Regni, quibus habemus cautum, & decilum, quod prædicimus, via enim executiua regulariter agi non potest, nisi in casibus à iure expressis.

Tertio allego pro hac parte optimam, & bene expressam l. in terminis nempe 10. titul. 16. hoc lib. 9. ibi: que fagan envega, y execucion contra las personas, y bienes de las personas, que assi denieren los tales maravedis, y de sus fiadores por qualesquier maravedis y otras cosas que assi denieren, o oviere a dar segun las obligaciones, y privilegios, y libramientos acceptados, y otros arcaados quales fueren mostrados, que truxeren aparejada execucion. Expende verba: que inueneren aparejada execucion: Ergo in hac materia gabellarum, ea sola instrumenta executionem paratam habebunt, que alias eam habeant paratam, que licet loquatur contra los arrendadores, ô fiesles, ô cogedores de rentas Reales à fortiori locum habere debet in venditoribus, & permutatoribus particularibus, à quibus sigillatim petitor, & prætiditur deberi gabella suorum contractuum, cum illi sint necessario obligata instrumentum publico cum fideiussoribus: hi vero non, sed libello simplici probando instrumentis, vel testibus conueniuntur.

Quarto, pro hac eadem parte considero, quod ll. gabellaris tit. 17. del orden judicial en pleysas de rentas dum præd. ordinem iudicalem præscribunt, hablan en via demanda, y respuesta, y de priena, negando el reo, que es la via y modo

ordinario de proceder regularmente en todas las causas, pro quibus via executiva non competit, ut constat ex omnibus prope h. d. tit. pr. certim, l. 1. r. & præmaxime, ex l. 3. r. & reliquis. usdem tit. & nun. upatim ex l. 5. eiusdem tit. ubi, que se den tres dias para responder a la demanda de alcavalas, y rentas Reales, y que el no sea obligado a contestar la demanda, que le fuere puesta dentro de tres dias, por ante el escriuano, o por memoria llana mente hecho, sin confesio de abogado: Ergo non competit via executiva, sino ordinaria de demanda, y respuesta, aunque los inueces en estas causas de alcavalas, y rentas Reales, son obligados a proceder, y las han de librar breues, y sumariamente de plano, y sine preiudicio, & figura iudicij, sabida solamente la verdad, y segun las leyes, y condiciones della, hoc autem non inducit viam executivam, sed ordinariam, quam lex præbet breuiorem, & tamen summariam eam efficit, ut constat ex prædictis.

Quinto, & denique quia, ut infr. in alia questione resolvemus. Prima sententia diffinitiva in hac materia gabellarum exequi non potest, si ab ea fuerit legitime appellatum, nisi fuerint duæ sententia conformes, vel in brevioribus causis (hoc est) de minor quantis, de qua infra ibidem agemus: Ergo via executiva regulariter agi non potest contra gabellam debentes, nisi in casibus, in quibus id privilegium executionis patetæ conciliam repetitur: alias namque prima sententia executiva in materia gabellarum exequenda esset, non obstanti appellatione ab ea interposita, provt simile privilegium iure nostro, Regio concessum esse causæ executivæ nempe, que la sententia de remate se execute, sin embargo de apelacion, y nullidad, ut in l. 6. 4. Taur.

Sexto & ultimo quia si arcenta l. 23. tit. 19. hoc lib. 9. dicto mediatoris, vel emptoris iurato in testem producti per gabellarum standum est, ac danda est ei plena fides ad condemnandum absque alia probatione, indignum quippe foret & absurdum proculdubio, ut vno tantum teste (cum neque etiam pluribus id fieri queat) executivæ agi posset.

Non obstant modo iura, & ll. Regiæ in contrarium adducta per Girondam, & non quidem dicta l. misti opinionem, quia iam ei est responsum, nec etiam text in §. cogit. authentic. de mand. Princip. quia eodem modo sunt intelligendi, nec l. 9. tit. 16. hoc lib. 9. ubi, siendo la tal acceptacion hecha por ante escriuano, que traya aparejada execucion, como si fuese obligacion liquida, porque esto está expresso assi por la dicha l. y antes prueua que fuera de aquel caso no compete execucion, si alias los recaudos no fueren tales, que la traygan aparejada, como lo dize la l. 10. luego siguiente que arriba aemos traydo, y referido su letra.

Similiter non obest lex l. 14. tit. 7. hoc lib. 9. que manda, que se haga entrega, y execucion en los libreros, y recaudadores por los libramientos de los Concedores mayores, que en ellos fueren librados. Porque esto es iustissimo, y en su caso se bado guardar assi: pero este no es nuestro caso; sino quando el alcavalero pide al que vendia, o troca alguna cosa el alcavalas, y el reonciença de uerla, o no tanta como se le pide, y sobre ello ay pleyto, o se pide auer iustamente. Porque si confessasse en iuxta de uerla, o on esse otra escritura, que como dicho es, traxesse aparejada execucion sobre ello, ya no seria via ordinaria, sino executiva como aemos dicho.

Nec etiam obest l. 31. & 32. tit. 19. lib. 9. que manda, que dentro de cinco dias se manifeste, y pague el alcavalas, &c. Porque esto no quita, que si no se deve por alguna razon iuridica, no se pueda defender de ello por iusticia, en la via que ouiere lugar por ella perdir se le el alcavalas.

Las leyes Reales, que disponen que en los pleytos de alcavalas se proceda breue, y sumariamente, sine strepitu, & figura iudicij sola facti veritate inspecta: y a esta declarado arriba, como se han de entender, y es, que no por esto compete via executiva, para pedir esto compete via executiva, para pedir las alcavalas regularmente, pues las mismas leyes obligan, a que aya demanda, y respuesta, y litis contestacion, lo qual no procede en la via executiva. El capitulo treynta y vno de los nuevos apuntamientos de las alcavalas, yo no hallo que prueue nada contra nuestra formacion, ni menos la ley l. 4. tit. 21. lib. 9. como alli lo declara Azueo.

Los autores allegados por Girond. ubi supra, por la contraria parte loquuntur plectique in aliis casibus, & ceteri intelligendi sunt iuxta ea quæ supra diximus, quæ nobis minime obstant.

Denique experientia quotidiana, quæ est optima rerum magistra, docet, nostram resolutionem esse veram, & manifestam, siquidem quotidie videmus innumeras, atque infinitas lites iudicio ordinario tractari, non vero executiuo, super exactiõne gabellarum contra ipsos venditores, & rerum suarum permutatores: idem à fortiori procedit contra debitorem debitoris fiscalis, non enim contra ipsum debitorem debitoris proceditur executivæ, sed iure ordinario, licet alias debitor fiscalis summam, & executivæ conveniri possit in casibus supradictis.

Verum tamen est, quod sicubi consuetudine legitime introductum fuerit (provt esse Placentiæ) quod copie tabellionum quas l. 10. tit. 17. lib. 9. ipsi tenentur singulis mensibus (si petantur) præstare, exequantur, huiusmodi consuetudo vim l. habeat, ac proinde executionem paratam deinceps habeant, hoc operante ipsa consuetudine, quæ potest tribuere scripturæ viam executivam, quam alias non habebat. Sicut etiam potest effici consuetudine instrumentum authenticum id quod alias non erat, & quod priuata scripturæ credatur, ut cum Rebuff. in 3. tom. consil. Franc. tit. de consuetud. in prat. num. 76. tradit Azueo. in Rub. tit. 25. num. 13. lib. 4. non. collect. Reg. & probatur in e. cum dilectus in 2. par. de fide instrum. per quem tex. & ex l. 8. tit. 9. lib. 2. for. idem probauit Didac. Perez in l. 5. tit. 8. lib. 3. ordina. column. 1105. vers. intellige tamen. Et in terminis etiam circa

consuetudinem ita tenet Azueo. in l. 6. num. 11. tit. 10. lib. 9. nempe quod virtute instrumenti venditionis, vel copie eius præstata à tabellione, coram quo instrumentum illud fuit contestatum, fiet executio, iubendo, ut soluat intra vnum diem sub executionis comminatione, & tunc si non soluit, fiet executio pro gabella illa, & in num. 12. ponit remedium, quo cænetur testibus approbatoris, ut non remaneant obligati, scilicet, quod tempore depositionis protestentur, se nolle teneri, nec remanere obligatos ex illa approbatione, vel dicant, quod bona illa tempore quo deponunt, valent tot nummos, nec tunc autem, an tempore solutionis id valcbunt, ut inquit Girond. de gab. 3. par. n. 33. & Azueo. in l. 14. tit. 7. lib. 9. nempe si tempore solutionis conductores gabellarum, quos diuites affirmarunt, huiusmodi non fuerint, ut per eosdem. Quod

QVÆSTIO CLXV.

Demodo, & forma executionis in materia gabellarum.

Quæro in proposito: An in causis executivis gabellarum debeant concedi decem dies debitoribus executivis ad oppositionem faciendam contra executionem, cum ad ultimam bonorum licitationem citantur (hoc est para remate) sicut in cæteris causis executivis, vel minus, & breuiari possit præd. terminus decem dierum favore fisci? Et videtur hoc vltimum verius primo, ex l. 5. tit. 7. hoc lib. 9. quatenus ibi præcipitur iudicibus, que oyany libren estas causas breue, y sumariamente, y de plano sin estrepito, y figura de uerzio, sabida solamente la verdad. Secundo ex l. 14. eiusdem tituli, ibi: Que no les recibian excepciones maliciosas, salvo, paga, o quita, o razon legitima, mostrandola por recaudos ciertos, luego sin alongamiento de malicia. Ergo iudex poterit concedere arbitrio suo terminum intra quem oppositio fieri debeat.

Tertio ex l. 18. tit. 7. hoc lib. 9. ubi in materia gabellarum, & reddituum Regalium exigendorum terminus præconiorum minuitur in mobilibus ad tertium diem immobilibus ad nouem dies.

Quarto ex l. 17. eodem tit. 7. ubi præcipitur iudicibus, ut in bonis conductorum gabellarum, & aliorum reddituum Regalium, suorumque fideiussorum executionem faciant intra tertium diem, ex quo ipsa fuerit petita, & venditionem pignorum ex die quo fuerit petita executio in bonis immobilibus vsque ad nouem dies sub pena amissionis officij, & aliis penis pecuniariis, ibi contentis: præterquam si in hoc termino, scilicet nouem dierum, fuerit edoctum de solutione, remissione, vel personæ captione: Ergo minor terminus datur ad oppositionem faciendam, & probandam quam dierum quod etiam probat l. 5. eiusdem tituli. ibi: Salvo paga, o quita, o toma que les sea fecha por alguna persona poderosa mostrandola hasta nueve dias.

Quinto & vltimo quia regulariter iudex causa iusta potest terminum legalem augere, vel minuire, secundum Bart. in l. 2. num. 4. per text. ibi ff. de re iudic. & auben. qui semel. C. quomodo & quando iudex, quæ opinio est magis vera, communis, & in praxi recepta secundum Girond. qui plures Doctores & glossas idem tenentes, allegat in tract. de gabellis 4. par. in princip. 10. qui a. n. 8. cum segg. ex præd. fundamentis hanc opinionem in terminis nostræ quæstionis probat, dicens sæpius eam præcitatam vidisse præsertim inter Regios executores.

Nihilominus tamen, quando via executiva agi iure potest, & agitur pro exactiõne gabellæ contra eam debentes soluere per iudices ordinarios, ego cenleo contrarium esse verum, & tenendum quod ad oppositionem faciendam, sint concedendi executivis decem dies, nec hi possint breuiari ex generalitate, l. 2. & 3. tit. 21. de las execuciones, lib. 4. nou. Coll. Reg. ubi hoc præcipitur in omnibus executionibus, & contrarium non reperitur hac in specie dispositum, præter quam in executionibus, quæ sunt contra ipsos Regios conductores gabellarum: ergo in cæteris gabellarum. debitoribus ratione

Quod autem contra debitorem debitoris fiscalis executivæ procedi non possit, probat, quia

18. sicut priuatus creditor debitoris sui non potest excedere, hoc est aduerus illum executionem petere, nisi mandatis sibi actionibus, vel dato nomine debitoris insolutum citra cessionem, vel delegationem, vel debitore suo condemnato, eoque existente non soluendo, tertio se illius debitorem consistente, vel per malitiam negante, quæ incontinenti edoceri possit: ita etiam indubitanter fiscus in præmissis similiter casibus debitorum debitoris sui exigere potest, quia vitur iure communi non alias, ut constat ex traditis per Anton. Pereg. de iur. ff. lib. 6. tit. 7. n. 25. & 26. Vbi limitat in fisco, in tribus casibus specialibus, in quibus ipse debitorum sui debitoris, etiam non condemnatum, exigere potest, quos recensuit text. in l. non intelligitur, §. multa, ff. de iur. ff. Primus est, cum debitor principalis non est soluendo, ut in d. §. multa, & in l. non prius, C. quando ff. & l. 1. C. de condic. ex l. Alias enim cum debitor principalis est soluendo, fiscus non agit contra illius debitores l. 1. secundum §. 3. l. l. iuram gl. ibi C. de fid. instr. lib. 10. Secundus casus est, quando ex ratione fisci apparet, debitum fuisse contractum, ut in exemplis Bar. in d. §. multa. Tertius casus est, ex contractu fiscali debitores conueniuntur, ut in d. §. multa, ubi Bar. etiam exemplificat, & hos tres casus intelligit Pereg. ubi supra, etiam quod debitor principalis non fit condemnatus secundum Bar. & communiter alios, quamuis gl. aliud senserit in d. 3. casu. Item præd. 3. casum intelligit Pereg. cum debitor debitoris fateatur, esse debitorem, alias secus, iuxta gl. n. d. §. multa per text. in l. si debitorum, C. quando ff. & ibi Bald.

19. Addit insuper Girond. de gab. d. 3. par. n. 33. quod via executiva similiter procedendum sit contra testes, affirmantes, conductorem gabellarum esse diuitem, assi contra los abonadores, dicens ita resoluit Azueo. in l. 3. tit. 9. lib. 3. reco. n. 13. qui tamen corrupte cum allegat, cum ibi hoc non dicat, neque agat de huiusmodi testibus, sed in l. 13. eiusdem tit. & lib. d. n. 13. sed idem Azueo. de hoc ex professo agit in l. 6. num. 8. & 9. tit. 10. lib. 9. ubi inquit, se non ita indistincte id asseruisse, sed tunc demum, cum appareat nulla exceptione legitima se tueri posse debitores fisci: nihilominus tamen, inquit, iam in practica vidisse, approbatores testes conductores gabellarum, esse cæteratos, & contra eos executivæ processum eo modo, de quo ibi latius per ipsum, quæ praxis mihi non displicet.

20. Quod ubi latius per ipsum, quæ praxis mihi non displicet.

SVMARIA.

1. Decem dies ad oppositionem probandam in causis executivis gabellarum an sint concedendi reos, sicut in cæteris causis executivis & numeris segg. soluitur affirmatiue num. 2. cum segg. limitatur n. 4. in iudicibus de commission. in causis gabellarum: secundo limitatur contra conductores gabellarum, ut in n. 5.
2. Iudex regulariter ex iusta causa potest terminum legalem augere, vel minuire, sed contra. num. 6.
3. Regula: qui habet pro se habet intentionem suam fundatam, præterquam in casibus à iure expressis.
3. Legislator quando aliud vult, quam expressit, illud expressisset.

ratione venditionis, aut permutationis rerum suarum regula generalis d. l. 2. & 3. seruanda est, & qui enim habet regulam pro se, habet intentionem suam fundatam, præterquam in casibus à iure expressis, iuxta gl. in l. omnia definitio ff. de regu. iur. quem sequitur Dec. in l. 1. n. 6. ff. de eod. vbi eius Addit. allegat Alex. & Tiraq. idem tenentes, est gl. similis in rub. eodem, tit. lib. 6. est communis vt plures allegans proficitur D. Couar. lib. 2. var. resol. c. 1. n. 4. simil. gl. in l. bis, que contra ff. de l. & ibi Paul. de Cast. n. 1. l. in l. cetera in prin. n. 3. & ff. de leg. 1. & plura in proposito tradit Rolan. à Vall. cons. 1. 5. n. 18. vol. 1.

Secundo quia cum regul. dict. ll. 2. & 3. d. tit. 2. non reperitur alterata in executionibus, quæ sunt contra earum debitores ratione venditionis, aut permutationis rerum suarum, sed tantum in executionibus, quæ sunt contra conductores Regales gabellarum quibus nouem tantum dies conceduntur ex ll. specialibus gabellarum supra pro priori parte adductis in illis tanquam in casu omisso, remanet illæta præfata regula & casus noster indistincte iuris communis d. l. 2. & 3. tit. 2. argum. l. commodissime ff. de lib. & posthum. si enim aliud vellent legislatores expressissent, sicut expresserunt contra conductores Regios gabellarum, arg. l. vnic. §. vbi autem in si. ibi, nam si contrarium volebat, nulla erat difficultas coniunctim ea disponere, text. etiam in c. inter corporalia de translat. Episc. & in c. ad audient. de delim. congerit plura concordantia Tiraq. in l. si unquam verbo liberis, n. 3. C. de reuoc. don. Rol. à Vall. cons. 63. n. 35. lib. 4. Beco. cons. 1. 2. n. 4. & cons. 32. n. 16. lib. 1. iudex ergo ordinarius debitor gabellarum aliarumque reddituum Regalium tam in terminis præconiorum, & venditionis bonorum, quam in citatione para el remate obseruabit ordinem, & formam ll. huius Regni, en las execuciones & præcipue l. fin. tit. 2. lib. 4. nou. Collect. Reg. & ita obseruatur in praxi.

Limitatur hæc nostra sententia in iudicibus Regiis de commission, vulgo dicti delegati in causis gabellarum cum termini certi præfixione hi enim huius ratione breuiari solent terminos præconiorum, & oppositionis faciendæ aduersus executionem, & hoc est quod præfatum vidit Giron. vbi supr. cæterum ordinarij iudices exequentes sententias transactas in rem iudicatam vel executorias, aliæ instrumenta paratam executionem habentia contra debitores gabellarum ratione venditionis vel permutationis rerum suarum, assignare debent terminos executionibus, & oppositionibus contra executionem assignatos & præfixitos à ll. huius Regni omnibus præd. tit. 12. lib. 4. nec eos breuiare aut prolongare possunt causa vel sine causa vel sine ea.

Secundo limitatur in executionibus scendis contra ipsos conductores Regios gabellarum in quibus nuncupatim nostre ll. supra citatæ d. tit. 7. lib. 9. nou. Coll. Reg. alios terminos assignant, qui omnino erant obseruandi & non transgrediendi; ergo extra illum casum, per locum ab speciali, in cæteris executionibus aliarum personarum in causa gabellarum seruandi sunt termini aliarum executionum quod enim non mutatur, quare prohibetur vt in l. Saucim. C. de test. & in l. præcipimus. C. de appell. & in his remanet satisfactum plerique fundamentis prioris partis contrariæ.

Non obstat doctrina Bar. in d. l. 2. n. 4. ff. de re iud. in contrarium allegata: verior namque & communis opinio est in contrarium & semper

tenenda nempe quod iudex non possit terminum legalem augere vel minuere etiam ex causa: quam tenet Iac. de Arc. relatus per Bar. vbi supr. & est communis opinio secundum laionem in d. l. 2. n. 21. & Rip. ibi numero 14. quam ibi probauerunt post alios Paulus de Castro num. 4. & Alexander num. 9. à qua in dubio non est recedendum, maxime cum melioribus rationibus iuuetur, sicutque communis, vt affirmat Didac. Perez in l. 1. tit. 3. ordin. col. 869. cum seq. & latius ipse in l. 1. tit. 1. lib. 3. ordin. col. 903. & refert, esse veriorum, & magis communem ex l. vbi supr. hæc etiam sequitur addit. B. matd. Diaz. contrarium auctorem in reg. 378. vbi tam communem esse refert ex alijs.

SUMMARIA

- 1. Th. sicut conductores, & exaltatores reddituum Reg. requiri pro eisdem, debent esse in carcere, nec relaxantur sub fideiussoribus, donec eorum bona vendantur, & solutio sit, præterquam en el arrendador, o recaudador mayor de su Magestad, vt hic.
- 2. Conductores gabellarum an habeant idem privilegium contra suos alios debitores gabellarum, vt relaxandi hi minime sunt cum fideiussoribus de saneamiento, & seq. resoluuntur affirmatiue, n. s. c. m. seq.
- 3. Privilegium fisci cum sit personale, non extenditur ad emptores, seu conductores Regiorum reddituum.
- 4. Mutatione personæ mutantur conditio, & privilegium.
- 5. Privilegium Reale transit ad successorem.
- 6. Contra debitores fiscales proceditur pro eorum debito liquido ad capturam, & ad retentionem bonorum, & contra eorum heredes, nisi inuentarium confecerint, vt in n. 12. & 13.
- 7. Debitores gabellarum possunt ab Ecclesia extrahi sicut, & quilibet debitor tributorum Regiorum, vt in n. 10. & in n. 11. quemodo hoc sit intelligendum?
- 8. Mulier carcerari non potest pro debito gabellarum, nec vt principalis, nec vt fideiussor, nisi delictum interuenierit, gabellam occultando non obseruata dispositione, l. 3. tit. 19. lib. 9. nou. coll. Reg.
- 9. Nobilis non carceratur pro debito gabella, nisi interuenierit delictum, quia non obseruanti dispositione, l. 3. tit. 19. lib. 9.
- 10. Nobilis conductor, vel collector gabellarum, vel aliorum reddituum Regalium carcerari potest, & debet pro solutione eorundem.
- 11. L. 4. tit. 2. lib. 6. nou. collect. Reg. dispositio ad alios casus, quam in quibus loquitur extendenda non est.

QUESTIO CLXVI.

An pro solutione gabellarum debitores sint sub fideiussione de saneamiento relaxandi à carcere?

Quæro modo: cum l. 1. tit. 7. hoc lib. 9. caueatur, que en las execuciones que se oñieren de haçer en los bienes de los reforeros, y recaudadores, y arrendadores de rentas Reales, o en sus fidedores por los mæres que en ellos fueren librados en caso que

que por ellos sean dados bienes con fianças que sus cuerpos esten presos en tanto que se vendieren los bienes, y que no puedan ser dados sueltos, ni fiados, hasta que ayan pagado la quantia que en ellos fueren librados, con las cosas derechas, y penas, si en ellas quieren incurrido. Et idem cauetur in l. 10. tit. 16. hoc lib. 9. saluo si aquel en quien se ouiere de hazer la tal execucion fuere arrendador mayor de su Magestad, o su recaudador mayor, porque este dando bienes de sembrados que sean auidos por suyos en que se haga la execucion con fidedores llanos y abonados, que se obliguen, que aquellos bienes que señala para la execucion, son suyos, que valdran la quantia, y que no saldra embargo en ellos, no ha de ser preso, y si fuere preso, que sea suelto con la dicha fiança, y que se embargado saliere, pendiente la execucion, que el recaudador, o arrendador, o su fidedor se an luego presos, y pendiente la oposicion no sean sueltos de la prison hasta que la causa sea determinada, y pagada la parte.

An ipsi gabellarij, & conductores gabellarum, por mayor, o por menor, hoc vt autur privilegio contra suos alios gabellarum debitores, vt hi quidem quando iure petiunt contra eos executio debeant remanere in carcere, esseque capii, donec executio venissetur, & solutio debitis fiat, etiam si offerant fideiussorem idoneum de saneamiento?

Et videtur ll. præd. Regias non habere locum in hac specie, sed tantum in suo casu, quo loquuntur, nempe in fauorem fisci in executionibus, que petuntur contra ipsomet conductores, & exactores Regios, pro libramiento, o por lo salvado, &c. in cæteris namque casibus regula generalis est in contrarium, nempe, vt in omnibus executionibus debitor incarceratus sub fideiussoribus de saneamiento, exeat à carcere vsque ad sententiam de remate, l. fin. tit. 2. de las execuciones lib. 4. Hæc igitur erit obseruanda, præterquam in casu speciali dict. legum, sed noster casus est omittendus ab illis ll. Ergo remanet sub dispositione iuris communis dict. regula, quia si legislator aliud voluisset, expressisset, vt dicebamus alias in questione præcedenti.

Secundo, quia privilegium fisci, de quo in dict. ll. prioribus, cum sit personale, non extenditur ad emptores, seu conductores Regiorum reddituum, vt in l. reuocato. §. mercatores, ff. de public. & veltigal. Mutatione tamen personæ mutatur conditio, & privilegium, vt per Bart. in l. per procuratorem, n. 3. ff. de acquir. hered. Montaluo in l. 3. tit. 14. par. 1. in fin. Castell. in l. 13. Taur. col. 5. vult. ex quo supra. Et in terminis, quod præd. conductonibus, & sumariis non competat præfatum privilegium capiendi debitores publicos, tenet Rebuff. ad Regias constitutiones Gallie 1. tom. tit. de lit. oblig. artic. 11. gl. 3. n. 19. & sequitur Io. Sayson. in consuet. Turon. in tit. de q. veltig. art. 3. ad fin. quos ad hoc refert Girond. de gabell. 4. par. in prin. n. 16. & tenet Guid. Pap. in decis. Delphy. q. 208. iuxta materiam.

Contrariam tamen sententiam, imo, quod isti conductores gabellarum eodem, quo Rex privilegio vtantur contra suos debitores tenet Bart. in l. in Prouincialis §. si ego, n. 4. ff. de noui operis nunciat. & in d. §. mercatores, vbi additio enus in hoc opinio confirmari potest. quia hoc privilegium non tam Regi, quam faciliori exactioni gabellarum concessum videtur in odium debitorum morosorum, præsertim cum in vtroque casu versetur idem fauor fisci, vt Regi facilius, & breuius sol-

natur redditus, & vt in posterum plures ad conducendum redditus Regales alliciantur, atque conductores inueniantur: Et t quando privilegium conceditur rebus, & sic est reale, transit ad successorem, vt notat Dyn. in regu. privilegium. n. 20. de reg. iur. in 6. & in terminis hæc partem quando Rex, vel Princeps gabellarum conductonibus in sua cedit, & transfert, vt potest ex l. fin. Cod. de privileg. fisco. tenet & probauit Girond. de gabell. 4. p. in prin. n. 17. cum seqq. vbi quod hæc opinionem semper præfatum vidit, quia regulariter Rex cedit, & transfert ius suum conductonibus gabellarum, & aliorum reddituum Regalium, præsertim cum quotidie locentur gabellæ cum conditionibus legum quaterni gabellarum: Idem probat Rebuffus vbi supr. sub d. n. 19. dicens, quod solet Rex hoc concedere suis firmarijs, vt etiam per personæ apprehensionem compelli possint debitores fiscales, & quod conductores alius fisci privilegii contra debitores vti possint, & quod ita solet fieri in illa patria & exercetur in Curia Genelium iustitie. Quam sententiam scio in his Regnis in praxi communiter obseruari, & ita est tenendum, non obstantibus iis, quæ supra in contrarium adducta fuerunt, quæ ex præcedentibus remanent iam diluta: Nec etiam obstant, quæ in præcedenti questione reuolimus circa terminum citationis para el remate, non breuiandum contra debitores gabellarum, quia dispar ratio, & fauor fisci versatur in hac presenti specie, quam in illis, & præterea in vtraque praxi habet, quod reuolimus, & quia sunt diuersa possunt compari.

Tandem nostra præcedens sententia ex eo verissima, & euidentis efficitur, si consideremus, quod decisio dict. legum, non est specialis in debitore gabellarum, sed generalis in quocumque fisci debitore ex l. facultate capite. §. si vbi corpus retinendo, ff. ad l. l. l. peculatus, cuius privilegii fisci meminit Salic. in l. fin. n. 10. C. de privileg. fisco. & sequitur Bald. cons. 90. vol. 5. & Peregrin. de iur. fisco. lib. 6. tit. 7. n. 5. vbi n. 7. quod ita consuetudo obseruatur, t quia contra debitores fiscales pro eorum debito liquido proceditur ad capturam, & ad retentionem bonorum, l. nemo carcerem. C. de exalt. tribut. lib. 10. vbi Angel. Bald. in l. col. 2. C. de hered. vel action. vend. Marant. de ord. iud. 4. par. distinctione. §. num. 59. Et in terminis dict. legum Lassart. de decim. vendit. cap. 18. num. 57. dicens hinc haberi debere veram rationem, & originem illarum ll. Vnde merito, vt quicumque debitor gabellarum contra quem iure fit executio, & sic in casibus, in quibus contra eos habet locum executio (quos diximus in quæst. proximè præcedenti) pro eis interim capi debeat, & in carcerem detineri, donec soluat, etiam si fideiussorem indemnitate (hoc est de saneamiento) offerat.

Et non solum debitores gabellarum præd. carcerari possunt, sed etiam ab Ecclesia extrahi, & carcerentur: t Generale enim est in Regiis tributis, vt eorum debitores Ecclesiarum immunitate non gaudeant, vt probat tex. in ant. de mandat. Princip. §. publicorum, collat. 1. & l. 5. tit. 11. p. 1. ita tenet Old. cons. 54. & alij plures DD. communiter, quos congregamus in repetitione, l. nemo potest num. 183. & nos post nos Girond. de gabell. 4. p. §. 1. n. 29. t Contrariam tamen opinionem, vt veriorum probant alij graues auctores, quos reuolimus vbi supr. & refert etiam Girond. præd. n. 30. quæ proculdubio in praxi est tenenda, nisi in debitoribus fallitis, qui cum bonis confu

conungunt ad Ecclesiam, ea occultando, & auf-
ren to suis creditoribus, iuxta l. si. tit. 1. lib. 1. non.
Coll. Reg. vt probauimus vbi sup. n. 184. & cum
nobis ibid. Lassart. d. cap. 18. num. 21. quia il. primo
loco supra allegatæ pro prima opinione sunt
contrarie iuri canonico, ac proinde non obser-
uande, vt putant Abb. in c. in or alia n. 24. de
immunit. Eccl. quem refert, & sequitur Greg. Lop.
in l. 2. verbo, Por deuda, tit. 11. p. 1. & D. Coulib. 2.
var. resol. c. 20. n. 14. nosque & Lassa. vbi supra, hanc
eiam partem secundam nouissime probauimus
lib. 1. Pract. g. 1. n. cum seqq. & Azcu. in l. 13. tit. 2.
lib. 1. non. Coll. n. 2. cum seqq. Et hæc opinio in praxi
seruatur, & vsu recepta est secundum Girond. vbi
sup. n. 31.

Et præ legum dispositio loquendum de carcera-
tionem conductorum Regiorum, ne lum in illis
carerique fisci debitoribus procedit, sed etiam in
eorum hæreditibus, vt bene notat Mench. lib. 1. de
succes. tra. s. 6. n. 37. sequitur, & probat Lassart.
de decim. vend. cap. 18. n. 59. † hoc limitans ex
Alex. quando debitores hæres inuentarium fecit,
tunc etiam personaliter per carcerem compelli
non debet, & quod commendat, & applicat ad d.
ll. Regias Manchac. vbi supra, n. 46. & Lassart. etiam
vbi supra.

Mulier autem carcerari non potest pro debito
gabellarum, sine vt principalis, siue vt fideiussor
conueniatur, sicut nec pro alio quocumque debito
ex ll. Regis, & autoribus Cohispanis nostris
congelis per Lassart. vbi supra, n. 60. & tenet Gomez
de Leon in sua centuria, c. 14. in fi. quem refert, &
sequitur Girond. de gabell. 4. part. s. 2. num. 31. &
Lassart. vbi supra, hoc verum esse intelligit, nisi
delictum interueniret, decimam, hoc est, gabellam
occultando, non obseruata dispositione, l. 3. tit. 1.
lib. 9. noua Collectio Regis, † quod idem, &
in nobilitate debitorum ibi probat, & num. 61. nempe,
vt pro gabelle debito, sicut, nec pro alio quocum-
que civili carcerari queat, nisi interueniret deli-
ctum, vt quia non obseruauerit dispositionem, d. l.
31. sed tacens retinere, & occultauerit gabel-
lam: tunc enim cum verò delinquit in Princi-
pem, & in suam conscientiam peccans, carcerari po-
test nobilitas, & debet ratione poenæ, quam incurrit.

Similiter etiam nobilitas secundum Lassart. ibidem
num. 62. quando conducit, aut colligit gabellas,
vel alia iura Regalia carcerari potest, & debet: por-
que en tal caso el mismo quebranta su libertad, vt
inquit l. 4. tit. 1. lib. 6. noua Collectio. Reg. & vt
Regius census ad communem patriæ defensionem
necessarius, incolam sit, vt bene explicauimus
post alios de iuramento Confirmat. 1. pag. c. 32. n.
10. qui quid aliud licentiosè nimis, & audacter
dicit Lassart. d. cap. 18. num. 64. Licet enim sua
noua ratio ad præfatam, l. 4. nempe, vt ex eo procedat,
quod nobilitas vestigialia conducentis, & collig-
entis, indignum, nec docens virom nobilem, &
il. beral. in negotiationem sumptit, vnde par est,
& aqua moralisque ratio visu est, vt qui se ple-
beo officio immiscuit, plebeiorum quoque
iure censetur, sicut & de aliis vilibus officiis pro-
ditum est, iuxta nota l. vno. C. de negotiis. ne mili-
tium cum similibus persuasoria, & non incoincia vi-
datur, non tamen idèd nostra explicabimus im-
probari debuit cum sit verissima, & litera d. l. 4.
conformis, ibi: Porque en tal caso el mismo
quebranta su libertad, quibus verbis etiam
nititur Lassart. ad suam præsentiam rationem
iustificandam: nostra tamen certior atque pro-
prior est, nec contraria illi, sed imò ambe in

dem tendunt: nostra tamen expressa est in præ-
fat.

Non tamen dispositio eius, l. ad alios casus, 17
quam in quibus libera eius loquitur, extendenda
est, vt latè deduximus, & resoluiimus cum Lassart.
vbi supra, n. 62. & contra Baec, lib. 3. Pract. Quæst.
13. n. 103. & probat nouissime Girond. de gabell.
4. p. s. 2. n. 34.

S V M M A R I A.

- 1. Exceptiones admittende contra executionem debiti gabellarum, & n. 2.
- 2. Exceptionum aliarum exclusio à lege Regia facta intelligitur de frivolis, & malitiosis, non vero de legitimis, & n. 4.
- 3. Eiusdem locum habet pro parte territorij, cuius gabella venierit locatae sint, si à tertio aliquo euinceretur.
- 4. Conductores gabellarum non tenentur ad ea, que alicui, vt tales promiserint, si apud eos ratione aliqua conductio non remanserit: sed ad euitandas lites iura nostra Regio statutum est, vt secundus conductor teneatur stare conuentionibus, & locatibus per primum factis, vt in n. 7.
- 5. Tertius oppositor aduersus executionem debitorum gabellarum, quia exceptiones allegare possit, & num. 9.

Q V Æ S T I O C X X V I I.

De exceptionibus competentibus aduer-
sus executionem in materia
gabellarum.

Verò nunc: que exceptiones admittantur
contra executionem aduersus conductores
alios, & exactores, nec non, & alios gabellam soluere
debentes factam?

Et ex parte eorum, qui exequuti sunt, habemus
leges Regias specialiter in hoc disponentes, nempe
l. 14. tit. 7. hoc lib. 9. in hæc verba: Y que no
les reciban excepciones maliciosas, salvo paga, o
quita, o razon legitima, mostrandola por recaudo
cierto luego, sin alargamiento de malicia, que lex
loquitur in executionibus factis in bonis the-
sauriariorum, & aliorum exactorum reddituum
Regiorum, & conductorum, & dum dicit, luego,
intelligatur, id est infra nouam dies, vt in lege 15.
statim loquenti, & diximus supra, n. 65. † dum vero
exprimit exceptiones admittendas, procedit nec-
dum in thesaurariis conductoribus, & aliis exa-
ctoribus reddituum Regalium, in quibus loqui-
tur, sed etiam in aliis quibuscumque debitoribus
gabellarum exequutus, cum in eis eadem sit ratio,
& idem ius in individuo in omnibus debitoribus
exequutus generaliter stabilium sit à nostris ll.
Regis, nempe l. 1. & 2. tit. 21. de las execuciones,
lib. 4. huius non. Coll. Reg. & iuxta d. l. 14. meo iudicio
est intelligenda l. 15. statim sequens, dum dicit
Ordenamos, que à los arrendadores de las nuestras
rentas no les sea oydarazon, ni defension alguna
contra la deuda que les mostraren por libramiento,
o libramientos de nuestrs Contadores, o recauda-
dores, salvo paga, o quita, o razon que les sea hecha
por alguna persona poderosa, mostrandola hasta
nueve dias: Idem namque intelligo de quacumque
alia legitima exceptione, vt in l. procedenti, alios
enim

enim induceretur legum correctio, nec opus esset,
vt tamque l. vnam post allam immediate ibid. in-
ferere, præsertim cum d. l. 14. sit nouior, vt potè
dita à Rege Ioanne II. quam d. l. 15. cuius autem
fuit Rex Ioan. I. vt in margine vtriusque l. ponitur.
Accedat tandem, quod d. l. 15. non excludit ex-
pressè alias exceptiones legitimas, † di generaliter
negat, alias admittendas, quam ibi expressas, in-
telligenda est de exceptionibus frivolis, & mali-
tiosis, non vero de legitimis, iuxta Batt. doctri-
nam, in l. 1. §. & parui refert, num. 3. ff. quod vi aut
clam committitur approbatam secundum Cur. Iun.
in l. 3. §. si is proque, num. 4. ff. provt quisque iuris, &
resoluiimus late in similibus terminis, d. l. 1. & 2.
tit. 21. lib. 4. noua Collectio in nostro lib. 1. Pract.
quæst. 11. per totam, & in terminis tenet Azued.
in l. 6. tit. 1. 4. lib. 6. noua Collect. ex tex. in l. si va-
cancia. C. de bon. vacanti. ibi, data reclanandicopia,
l. defensionis facultas, C. de iur. fise. lib. 10. & n. 4.
tenet esse legitimam exceptionem, quod non fuit
facta æqualis distributio, summarie tamen pro-
cedendo.

Siquæ, vt ibi docuimus, non est opus exami-
nare, an admittende sunt certæ quædam excep-
tiones aduersus executionem, nempe nullitatis, &
alio omnes: Namque legitimæ admittentur, dum
tamen liquidantur, & probentur intrâ terminum
legalem oppositionis, & de exceptione compen-
sationis late egimus, idem probantes, de Iur. Con-
firm. 2. par. c. 6. n. 2. & post nos Girond. de gabell. 2.
par. s. 2. n. 6. & in terminis debitoris fisci probat,
l. aufertur. 46. ff. de iur. fise. ibi, vt debitoribus fisci,
quod fiscus debet compensetur saye constitutum est,
excepta causa tributoria, & stipendiorum, & item
pretio res à fisco emptæ, & quod ex causa annonaia
debetur, Item probat l. idem, & in l. fin. ff. de com-
pensat. l. 1. §. 3. C. de compensat. ex quibus in gabel-
lario in exactione gabellæ, quod opponi possit
compensatio, probare videtur Lassart. de deci. vend.
c. 18. n. 86. sed. que, iuxta in d. l. 3. excipiuntur alia
vestigialia, & ibi glo. verb. ex vestig. exponit, se. sol-
uendis pro rebus vehendis, vt in l. vniuersi C. de
vestig. l. vltimam partem 26. n. 14. p. 5. permittens com-
pensationem: excipit etiam casum del. que ha de
dar pedio, & censo à la camara del Rey, & al. comuna
de algun conueio: & ita cautè loquutus fuit Lassart.
in hoc dicens, nempe, & præterea, an gabellario in
exactione istius decime, alterius debiti compen-
satio opponi queat, est text. in l. aufertur. §. vt debi-
toribus ff. de iur. fise. & l. 3. C. de compensat. tradit Bard.
in aubent. de collat. n. 3. cglat. 9. quasi nihil deci-
dens, sed remittens ad præd. loca, vbi inuenitur
decimus, quod prædiximus: Et quauis illo iure
natura gabella non esse cognita, nihilominus di-
citur vestigial. quod tributum debitum Regi, &
inde comprehenditur sub redditibus Regis, est
que huiusmodi profecto: vnde forsan contra
Regem ipsius redditus erigentem non habet lo-
cum compensatio, ex d. l. sed contra priuatum
conductorem cessare videtur fauor fisci, ac per
consequens quod admittatur compensatio liqui-
da, aut saltem liquidanda infra decem dies oppo-
sitionis executionis.

Verum illud erit obseruandum quod si aliqua
pars territorij, cuius gabella venierit, locatene
sint à tertio aliquo, euinceretur, vel membrum ali-
quod ipsius iuris diminutum fuerit euicatio erit,
iuxta ea, quæ latè distinguit, & disputat Gregor.
Lopez in l. 3. tit. 3. par. 5. quem refert Lassart. de
decim. vendit. c. 18. n. 86.

Si uiliter etiam gabellarum conductores no

tenebuntur ad ea, quæ vt tales alieni promittentur,
si apud ipsos ratione aliqua conductio non rem-
anserit, fortè qui principalis locationis con-
tractus non tenuit à principio, vel aliquo modo
ablatus esset ius istud, provt in terminis tenet
Angel. in l. fin. per texum ibi ff. de constit. pecun.
quem refert, & ad multa his gabellarum condu-
ctoribus quotidie occurrentia, commendat Rod.
Suaz. in repet. l. post rem iudicatam, §. n. 16. ff. de re
iud. quem solum refert ad hoc Girond. de gbell. 2.
par. s. 1. n. 32. sed & idem probat. Ioan. de Immol.
in l. cum mulier la segundo, n. 1. ff. solut. matrim.
quem refert, & sequitur Gregor. Lopez, in dict.
l. 3. gloss. magna ad medium, id verum esse declar-
antes, si absque culpa, & facto conductoris ei
auferatur gabella: alius secus Bald. & alius
Doctores, sequitur Lassart. vbi supra num. 87. †
dicens n. 88. quod propter dirimendas & vitandas
has lites, quæ iuxta præd. distinctionem
oriri possent, quotidie inter primos gabellarios, &
eos, cum quibus conueniant super certa summa
gabella nomine soluenda, vel super alicuius
membri relocatione, cum tamen postea primis
illis gabellariis ablata foret conductio, siue abique
sine culpa, siue suo facto iustissime Catholici
nostris Reges secundus gabellarius, in quo ga-
bellarum conductio remanserit, teneatur stare
omnium conuentionibus, & locationis per primū
factis, vt constat ex l. 1. 4. §. 16. tit. 13. hoc lib. 9.
quarum legum hæc est vera rat. iudicandi.

Ex parte vero tertij oppositoris contra bona,
in quibus facta est executio, l. 16. tit. 7. hoc lib. 9.
præcipit, quod bona, quæ penes conductores
Regalium reddituum reperta fuerunt, veniant
pro debito Regio: y que ne sea oyo, ni receida
contra ello embargo alguno, que qualquiera per-
sona quiera poner en la venta de los dichos bienes,
saluo si mostrare por escrituras publicas, que los
dichos arrendadores auian arrendado, o alquilado
los dichos bienes de aque que quisere poner el
dicho embargo.

Per hanc tamen huius legis generalitatem
non intelligo excludi ius fortius, & potius credi-
toris antiquioris habentis expressam hypothecam
in præd. bonis, nempe dotis mulieris, depositi, vel
commodati oppositionem, aut ex alia vera causa
rei vendicationem, dummodo prædicta legitime
probentur, non enim credendum est, Principem,
qui præd. l. condidit vniuo verbo, præd. iura do-
tisque priuilegia in præiudicium tertij euertere
voluisse, nec ius suum cuique de facto auferre
voluisse, argumento l. si quando C. de in offiioso
testamento, quod enim præcipue intendit legislator
in d. l. 16. hoc est, vt nulla fraus committatur ad-
uersus Regem, suos redditus recuperantem in
bonis suorum conductorum per oppositiones
confictas, & fraudulentas, non vero intendit
alicui ius suum verum auferre, nec quid tale est
præsumendum in Rege Christianissimo, sed quod
viam fraudibus voluit claudere: Vnde consilio
legitimo, & absque fraude, inque suspitione de
potiori iure alterius, non est credendum, ei em
voluisse præiudicare: Si enim ipsismet reis ex-
quitis exceptiones legitimas contra executionem
ipsam seruauit, & admittendas decreuit,
in l. 14. & 15. procedentibus, Quare idem non
erit dicendum in fauorem tertij potius ius
habentis, si de hoc legitime confiteri iudici-
bus: Nullo modo profecto ex mente, & sine eius-
dem legislatoris: Finis igitur est, ne fiat fraus fisco:
hac ergo cessante, non dubito quin vniuersique sit

ius suum reddendum, & tribuendum etiam contra fisco, & in ambiguis, ut in l. in ambiguis, ff. de nr. fisco. Index igitur exequens in specie d. l. 16. summe curat, ne quid fraudibus irrepat, omnibusque viis veritatem perquirat, hac vero cognita, & fraude detecta, ius suum unicuique tribuat, & in terminis oppositionis dotis mulieris, nempe quod vxor in casu d. l. 16. pro sua dote præfisco in bonis mariti, si anteriorem hypothecam & causam habuerit, non obstante prad. l. Regia, tenet & late probat Girond. de gabell. 4. part. §. 1. num. 22. cum segg. cui etiam fauet l. ro. tit. 9. lib. 3. nou. coll. Reg. vbi deciditur, que por el delito que el marido, o la m. ger. cometiere, aunque sea de heregia, o de otra qualquier calidad, no pierda el uno por el delito del otro sus bienes, ni la mitad de las ganancias auidas durante el matrimonio: ergo à fortiori por la obligacion del uno, aunque sea en favor del Rey ha de perder el otro sus bienes, ni la muger su dote, & c. facit titulus. C. ne vxor pro marito, & c. Idem est probandum eadem iuris ratione in ceteris creditoribus potius ius, & anteriorem hypothecam habentibus, nec non in veris dominis bonorum repletorum penes dictos condutores exequutos, confiso legitime, & absque fraude de eorum iure, & domino.

SUMMARI A.

- Vicini singuli oppidi incapitatis an possint capi, & incarcerari pro redditu gabellarum concilij conuento? & numeris sequent. resoluitur n. 3. cum distinctione.
- Pacta de ducta in contractu locationis gabellarum inter commune, & gabellarios an afficiat totum populum, & singulares personas?
- Bona quacumque vicinorum particularium capi non possunt pro debito vniuersitatis, nec valet consuetudo in contrarium ut in num. 5. & 6. sed sola ciuitas, vel vniuersitas populi incapitatis eiusque bona obligantur, ut in n. 8.
- Syndicus ciuitatis non potest singulos vicinos, qui non consenserunt, nec interfuerunt obligare, eod. num. 4.
- Vicini, vel ciues nolentes comprehendi sub generali incapitatione, offerentes se solutores decimam omnium, que vendiderint, vel permutauerint, sumi audiendi.
- Praxis, que vti solet populus incapitatus, ut precium incapitationis conuentum commodius soluat.
- Renisio semel tantum fieri debet distributionis facta à populo pro soluendo pretio inuenio incapitationi, ut grauari in ea releuentur, & ideo merito amplius omnis alius aditus ad illius rei querelam occluditur, ut in n. 11.
- Distributio, & renisio siue relectio iuste debet fieri inter diuites, & pauperes secundum facultates, tractus, & negociationes, & non secundum munus personarum, & ideo si eorum bona fuerint perperam aestimata, poterunt intra statutum tempus restituere, ut in n. 13.
- Modum relocandi membra gabellarum, & distribuendi redditus, atque aestimandi bona vicinorum ponunt conditiones generalis conuentionis.
- Executionis modus faciendi communitatem ponitur hic, & n. 16.
- Collecta in his Regnis Hispania ultra tria millia marapatinorum imponi non potest per concilia ciuitatum, vel oppidorum absque litera Ro-

gia, & quomodo hoc intelligendum sit, n. 18. 19. Rectores, & Consules ciuitatis, vel ville capiuntur, quando contra populum fit executio, nisi aliud in Regalibus provisionibus, quibus debita solui iubetur, dispositum sit, ut in n. 20. non tamen fit executio contra Rectores, & Consules in solidum, sed contra unumquemque pro rata, ut in n. 21. nisi aliter, & in solidum ipsi obligati fuerint, ut ibidem.

QUESTIO CLXVIII.

An singuli vicini oppidi incapitatis possint capi, & incarcerari?

Quæro modo: An si ciuitas, oppidum, aut quicumque locus capitur, hoc est, se encabecare, & tomare por encabecamiento de su Magestad, o de otro señor de su pueblo las alcavalas en cierto pretio, y el concejo se obligare con sus propios, y rentas, en nombre todos los vecinos del pueblo, y a ellas con sus bienes a la paga del encabecamiento, an singuli eorum censentur obligati, ita ut exequi, conueniri, & capi possint necne? Et quidem Firmian. in tr. gabell. 2. par. n. 62. quærens an pacta de ducta in contractu locationis gabellarum inter commune, & gabellarios afficiat totum populum, & singulares personas? & decedit, quod sic secundum Bart. in l. donaciones. C. de donatio. inter vir. & vxor. quia contractus per habentem potestatem, l. condende, habet vim legis, ut ibi, & in l. Casar. ff. de public. & vellig. & ibi Bartol. idem dicit à fortiori Firmian. in contr. Principis d. l. Casar. Et idem esse in contractibus Baronum secundum Bald. in l. pen. n. 3. C. de don. inter vir. & vxor. vbi subdit Angel. quod si Baro, vel Princeps dat castrum filiz in dotem cum pacto, quod non alienetur, videtur talis alienatio prohibita ab ipsa. quin etiam dicit Angel. ibi, quod ciuitas in contractu potest obligare bona singulorum. Hac Firmian. vbi supra. quem refert sequitur, & intepide probat Girond. de gabell. 2. par. §. 2. sub n. 15. cum segg. illud addens, Decuriones populum representare, & posse mutare consuetudinem, iuxta gl. in rubrica. C. que sit long. consuet. & que faciunt Decuriones, tota ciuitas facere videtur, que obligatur, quatenus ad eius bona, cum eam representent secundum Auend. respons. 34. n. 1. versic. ex supradictis. Sed hi quidem Moderni erude nimis, & indigeste procedunt, clare non distinguentes inter concilia habentia potestatem, l. condende, & eam potestatem non habentia.

Quare more solito pro verâ resolutione nostræ quæstionis ita distinguendum censeo, ut prædicta à Firmian. & Girond. sint intelligenda in populis facultatem, l. condende habentibus, tunc demum cum commune ciuitatis singulos vicinos suorumque bona obligant, & tenei voluit expresse ex suo contractu, scilicet ipsi commune tantum, & bona propria ciuitatis, vel villæ, quia tunc restricta, & limitata obligatio, proxi. iacet, intelligi debet, nec amplius extendenda, que quid adstringenda cum siml. ff. de verb. oblig. l. veter. ff. de pact.

Ceterum ciuitates, & ville illius Regni Castellæ, & Legionis, quia legis condende facultatem non habent, sed superiore recognoscunt, & si miles nullo modo possunt ita contrahere, ut virtute contractus iuri à Decurionibus, & concilio populi reliqui vicini, qui contractui non interfuerint, nec

nec mandatum ad eos obligandum dederint, eorumve bona obligantur ex doctrina Bart. in l. si se non obliu. §. actor, min. 9. ff. de re iudic. & Alex. in princ. illius, l. num. 21. cum segg. præcipue num. 24. & ista est opinio vera, & tenenda secundum Auendan. respons. 34. num. 1. in prima conclusio. quam sequitur, dicens communem Rip. in l. si is qui bona ff. de pignorib. & est vera, & communis, nemine contradicente in hoc puncto, secundum Lassart. de decim. vendit. c. 18. n. 89. dicentem, hoc constare ex Iason. in l. ciuitas, n. 9. ff. de corr. per. & tenet plures allegans Martien. in l. 7. gl. 1. n. 1. cum segg. tit. 17. lib. 5. nou. coll. Reg. per tex. expressum ibi qui hoc probat, & quia, scilicet, loquatur de pecudibus, seu bonis se mouentibus; postquam tamen hoc fuit gratia exempli, & frequentioris vsus. Nam regulariter hæc conclusio procedit in omnibus bonis tam mobilibus quam immobilibus, iuribus & actionibus, ut pro debito vniuersitatis bona quæcumque particularium capi non possint, ut iure ibi probat Martien. n. 1. & 2.

Non ergo iumenta singularium personarum in hac specie, & secundo membro distinctionis possunt capi pro debito vniuersitatis ex supradictis nisi adesse consuetudo in contrarium, secundum Bald. in l. etiam, n. 14. C. de execut. rei iudic. quem refert cum eo transiens Gregor. Lopez, in l. 3. in gl. O el Cabildo, tit. 2. par. 3.

Matiene. tamen vbi supra, in fin. d. glof. 1. relictus credit, non valere in hoc Regno d. consuetudinem cum per l. illam improbetur, & quamvis non videam in ea l. præd. improbationem: nihilominus censeo non valere præd. consuetudinem, quia potius est corruptela nocua contra ius, & leges Regias, ut expresse cauetur, in dict. l. 3. per totam, tit. 30. par. 7. vbi improbat nuncupatum præfata consuetudo, & ea vtens amittit debitum, & punitur aliis penis, & ibi Greg. Lop. in glof. contra derocho, id late probat omni interfecto profecto difficultas extat eo casu, quo ciuitates, vel villæ habent facultatem, l. condende: Sunt enim in hac specie duæ communes opinioniones contrariæ, quas refert Rip. vbi supra, secus quando eam facultatem, l. scilicet condende non habent: tunc etenim omnes tenent, atque profitentur, quod Syndicus ciuitatis possit singulos, qui non consenserunt, nec interfuerunt obligare, iuxta hoc secundum membrum nostræ resolutionis, & feruatur in praxi secundum Lassart. vbi supra, dicentem, scilicet colligi ex conditione 22. generalis conuentionis. eandem bimembrem sequitur, alios plures allegans, D. Azen. in l. 1. §. n. 1. segg. tit. 21. lib. 2. noua collect. Reg. vbi citat bonam, l. 1. §. tit. 10. par. 7. & l. 3. tit. 2. par. 3. & addit ex Roch. de Curt. in enatatione ad a. quanto de consuet. n. 17. non valet consuetudinem, quod abfens obligetur in sui præiudicium: secus vero si præiudicium non fieret. Effectus igitur ille erit, maximus, quod si quicumque ciuis, vel vicinus noluerit contribuere, in eaque generali conuentione comprehendi, recte poterit illud testari, offerens se esse soluturum decimam suorum contractuum venditionis, & permutationis, sicut forensium iuxta præd. conditionem 22. ad medium, fietque ita, ut qui nunquam vendit, aut permutauit illius quoque lumme, distributionem, ac solutionem patiatur, ac si capitatus locus, quod iam emel consuluat Lassart. (ut ipse testatur numero 90.) viduz cuitadum nobili, que pecuniaria ali menta à genoso suo accipiebat, ni-

hilque vendebat, sed emebat necessaria. Sola igitur ciuitas, & vniuersitas populi capiti, cuiusque bona ex conductione illa obligantur, iuxta tradita per Iaf. vbi supra, & ibi Doctores, & Auend. respons. 34. n. 1. versic. 2. concl. & Lassart. d. n. 90. qui addit, quod ne vniuersitas præd. in damno sit, & vt commodius iure isto vti queat, aliqua gabellarum membra locare solet, iuxta formam in vno quoque loco consuetam, vel alias traditam in d. conditione 22. & aliis eiusdem generalis Regni conuentionibus, & quod reliqua pecuniæ quantitas, quæ ultra illarum locationum mercedes necessaria est ad complendam omnem capitacionis summam inter eos ciues distribuitur, qui capitacionis beneficio vti volunt iuxta formam traditam in cond. 28. d. generalis conuentionis, vbi si quoque deciditur, qualiter si qui grauati se esse dixerint, reuiciti famel debeat distributio, ut qui nimis oneratus inuentus fuerit, releuetur, & quod post hanc secundam refectionem amplius relictari: & conquirit non liceat in hæc verba: que cada uno pague lo que le quedare repartido.

Vnde omnis aditus occluditur ad illius rei querelam, & quidem iure, quia cum præd. l. penitissimos illius rei, & oneris diuidendi actores accersit iustitiam, eorum iudicio standum est, ut notat Mench. lib. 1. de success. creat. §. 4. n. 30. versic. donique, & lib. 2. §. 1. n. 28. Penitus vbi ex præd. ratione mitatur, quod videtur in vsu forensi sæpe obseruari, vt licet executio fiat, iuxta d. secundam reuisionem, seu refectionem, tamen per summos Regis rationales per modum iustitie de eadem re denuo cognosci possit, quod refert, & sequitur Lassart. dict. c. 18. n. 91. quod mihi mirum non videtur, sed potius iustissimum, & æquissimum tan-toque Senatu dignum.

Distributio namque præd. & renisio, siue relectio iuste debet fieri inter diuites, & pauperes secundum facultates, tractus, & negociationes, & non secundum manus personarum, iuxta glossam, verbo inopes, in l. 1. C. de apoch. public. lib. 10. & non debent diuites releuari, vt pauperes grauentur, & ideo si eorum bona fuerint perperam aestimata, poterunt intra statutum tempus restituere, ut per Ioan. de Platea in l. susceprotes la secunda, C. de suscept. & arean. lib. 10. Vnde bonorum taxatores, & aestimatores, atque distributores tenentur pauperibus omnibus de iis, que male aestimauerint, per l. 1. C. de discursor. lib. 10. Quod tradit Auiles, cap. 18. præ in glof. verbo, En el demandar, & refert Girond. de gabell. 4. part. in prin. num. 51. Modum autem relocandi membra gabellarum, & distribuendi redditus, atque aestimandi bona vicinorum ponunt conditiones d. generalis conuentionis.

Modum vero faciendi executionem contra communitatem pro debito communitali, late ponit, præfigit Franc. Marc. decis. 805. Parlamen. Delpinat. nempe, quod vniuersitas habet bur-sam communem, seu bona in communi, tunc debent primo accipi pro satisfactione creditoris: Si vero ea non habeat, tunc illi de vniuersitate compelluntur facere collectam, quia non debent capi bona singularia pro debito vniuersitatis, sed communia, & in defectum debet imponi collecta per communitatem ex eam necessitate, & quod pro tali non poterunt capi aliqui in solidum, sed duntaxat pro parte quia non est debitum proprium, sed vniuersitatis: tamen illi, quibus imponitur onus collectæ elapso